Fracties Gemeenteraad
Gemeente Rheden

datum	zaaknummer	uw brief/kenmerk
19 januari 2024	RHD-887778	
behandeld door	**doorkiesnummer**	**bijlage(n)**
K. Vosmeijer	(026) 49 76 911	-

onderwerp
Raadsinformatiebrief Houtstook

Beste raadsleden en raadsvolgers,

Houtstook is voor veel mensen een bron van gezelligheid en een letterlijke bron van warmte. Waar houtstook voor de een warmte en gezelligheid is, zorgt het bij steeds meer mensen voor overlast en gezondheidsklachten. Als gemeente ontvangen wij geregeld meldingen van overlast. Houtstook is van invloed op de luchtkwaliteit en een uitdaging bij onze duurzaamheidsopgaven. Met deze raadsinformatiebrief informeer ik u over de ontwikkelingen en gemeentelijke inzet op het gebied van houtstook. Dit naar aanleiding van de raadsvergadering van 7 december en de voornemens uit het Coalitieakkoord.

SITUATIE GEMEENTE RHEDEN

1. Luchtkwaliteit Gelderland & Overijssel

In november 2023 heeft de GGD Gelderland-Midden een nieuw rapport over de luchtkwaliteit in Gelderland-Midden & Overijssel[1] gepubliceerd, met informatie over 2021. Daarin zien we zowel positieve als negatieve ontwikkelingen:

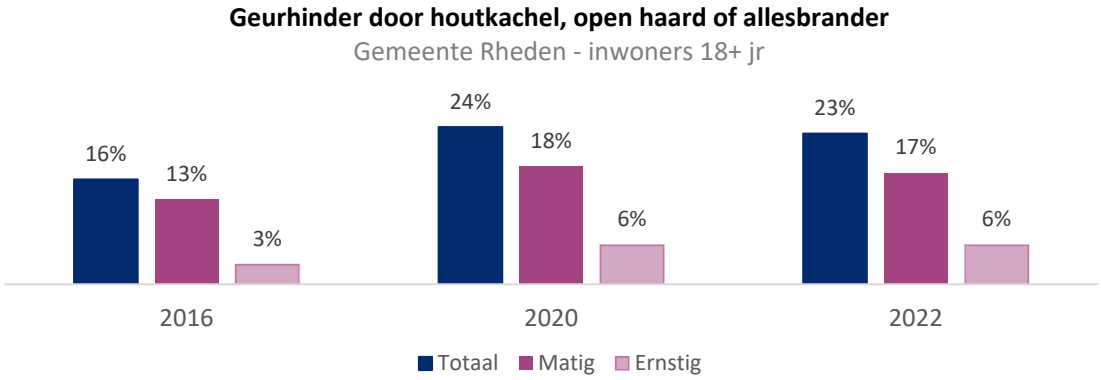
1 Luchtkwaliteit verbetert, maar nog steeds niet binnen WHO waarden
De luchtkwaliteit is verbeterd in Overijssel en Gelderland ten opzichte van 2019. De verbetering is groter dan voorgaande jaren als gevolg van de coronamaatregelen in 2021 waardoor er tijdelijk minder wegverkeer, en dus minder uitstoot was. Tegelijkertijd woonde niemand in deze provincies in 2021 op een plek waar de luchtkwaliteit voldoet aan de WHO advieswaarden. De belangrijkste bronnen van luchtverontreiniging in Overijssel en Gelderland zijn wegverkeer, houtstook, industrie en landbouw. Voor fijnstof PM2,5 (fijnstofdeeltjes kleiner dan 2,5 micrometer) is houtstook de grootste bron. Verder is bekend dat landelijk gezien de luchtkwaliteit in 2022 slechter was dan in 2021.

2 Totale uitstoot houtstook neemt af, maar aantal kachels neemt toe
De totale uitstoot van fijnstof door houtstook neemt de laatste jaren licht af (door het gebruik van minder vervuilende kachels). Echter, door gestegen energieprijzen en door het overstap van gas naar andere bronnen lijkt het erop dat het aantal huishoudens dat hout stookt stijgt. Prognoses van TNO wijzen uit dat houtstook in de toekomst voor veel meer uitstoot van fijnstof zou kunnen leiden, als er geen aanvullende maatregelen genomen worden (Visschedijk, Dröge en van der Gon, 2023).

[1] https://professionals.ggdgm.nl/voor-professionals/luchtkwaliteit

2. Geurhinder door houtstook

De GGD voert iedere 4 jaar Gezondheidsmonitors uit onder verschillende doelgroepen. In de monitor voor volwassenen 18+ wordt altijd gevraagd of inwoners geurhinder ervaren door houtkachels, open haarden of allesbranders.

3. Meldingen overlast houtstook

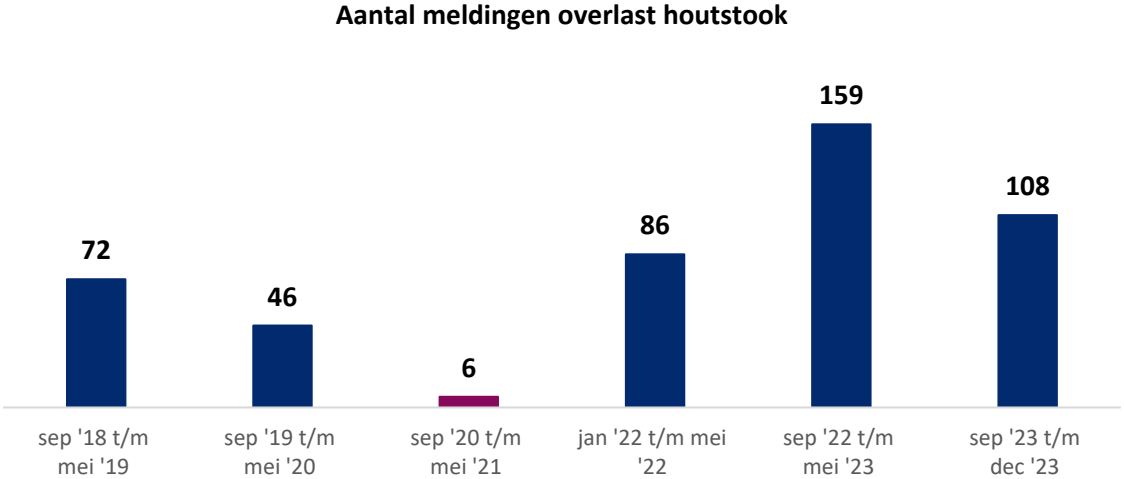
Wij ontvangen geregeld meldingen van inwoners die overlast ervaren van houtstook. De meldingen gaan onder meer over:

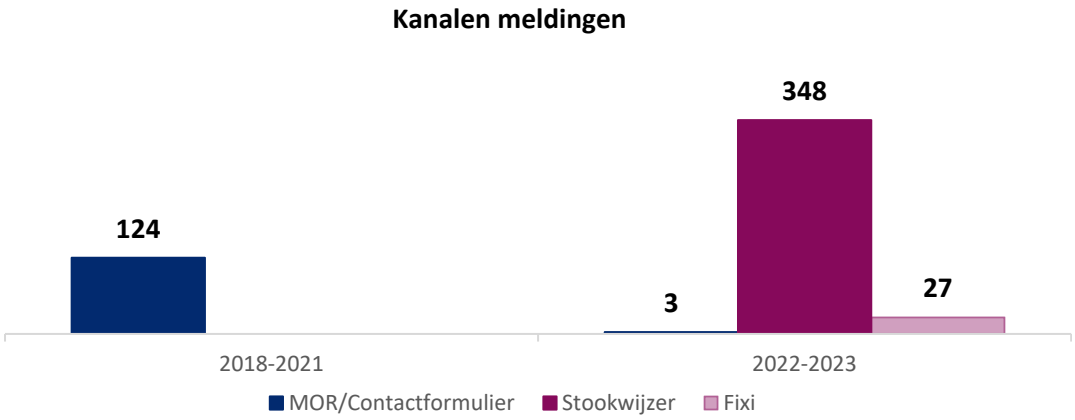
- Luchtwegklachten
- Benauwdheid
- Niet goed kunnen ventileren
- Geuroverlast

Hieronder een overzicht van het aantal meldingen. Het gaat om meldingen die bij ons binnen komen via de Landelijke Stookwijzer, Fixi, Melding Openbare Ruimte of Contactformulier website/telefonisch.

Over de aantallen:

- Het gaat om absolute aantal meldingen. Hier zitten ook meerdere meldingen van hetzelfde adres bij.
- Van het jaar 2021 hebben we weinig informatie omdat in dat jaar de Stookwijzer werd geïntroduceerd en daaraan gekoppeld een mogelijkheid om meldingen te maken. In de beginfase werden deze meldingen nog niet doorgestuurd naar de gemeente. Dit is pas vanaf 2022 gebeurd.
- Voor 2022 kwamen alle meldingen binnen via een ‘Melding Openbare Ruimte’. Vanaf 2022 is de Landelijke Stookwijzer het kanaal waar de meeste meldingen binnen komen.
- Uit verschillende wijken ontvangen we herhaaldelijk meldingen. Daarnaast ontvangen we uit een groeiend aantal verschillende straten/wijken meldingen.
- Sinds de introductie van de landelijke Stookwijzer is het aantal meldingen sterk gestegen.

INZET GEMEENTE RHEDEN

1. **Schone Lucht Akkoord**

In 2021 hebben wij ons aangesloten bij het Schone Lucht Akkoord (SLA). Dat hebben we met name gedaan voor het thema Houtstook binnen het SLA. Aansluiten bij het SLA levert voor ons het volgende op:

- We halen en brengen kennis en ervaringen over beleid houtstook met andere gemeenten en betrokken partijen. Hiervoor worden vanuit het SLA bijeenkomsten georganiseerd en is er een online platform met informatie en tools op ieder thema.
- Via het SLA worden voor gemeenten concrete handvatten/tools ontwikkeld. Voor houtstook is bijvoorbeeld de Routewijzer Houtstook & Overlast ontwikkeld. Op basis van bestaande regelgeving en jurisprudentie geeft deze Routewijze gemeenten handvatten hoe zij op kunnen treden bij meldingen van overlast. En handvatten voor beleid houtstook in de instrumenten van de Omgevingswet.
- Landelijke worden er pilots opgezet rondom beleid houtstook. Een voorbeeld is een pilot rondom invoering houtstookvrije wijken of het instellen van een stookverbod bij het ingaan van een stookalert.
- Aan het SLA is een subsidieregeling verbonden. Daarmee kunnen gemeenten pilotprojecten (ook rondom houtstook) financieren.

Naast het aansluiten bij het SLA zitten wij in een provinciale groep van gemeenten over het thema houtstook. Ook daar delen wij kennis en ervaringen bij het beleid rondom houtstook.

2. **Communicatie & Voorlichting**

Het onderwerp houtstook heeft al langer onze aandacht. Sinds 2019 zetten we verschillende communicatie-instrumenten in om bewustwording over de gezondheidseffecten van houtstook te creëren. Ook geven we tips hoe mensen die hout stoken overlast kunnen voorkomen.

Instrumenten die we hiervoor inzetten zijn:

- De webpagina www.rheden.nl/houtstook met alle informatie op een rij
- Een instructie video met tips voor stoken met minder overlast
- Een instructie folder met tips voor stoken met minder overlast
- Jaarlijks in het stookseizoen meerdere berichten op social media
- Jaarlijks één of meerdere artikelen in lokale media
- Fysieke en online cursussen om overlast door stoken te beperken

3. Handhaving & Regelgeving

Voor gemeenten is het erg moeilijk om overlast objectief te beoordelen en al dan niet te handhaven. In artikel 7.22 van het Bouwbesluit is opgenomen dat:
Het verboden is voor personen om op een hinderlijke of schadelijke wijze rook, roet, walm of stof te verspreiden.

Handhaven op dit artikel is moeilijk omdat niet duidelijk is vastgelegd wanneer er objectief/meetbaar sprake is van hinder of schade. Een nieuwe ontwikkeling is dat vanuit het Schone Lucht Akkoord de Landelijke Routewijzer Houtstook & Overlast[2] is gepubliceerd. De Landelijke Routewijzer geeft gemeenten meer concrete handvatten en stappen om te nemen bij meldingen van overlast. Deze routewijzer beschrijft hoe gemeenten zelf een beoordeling kunnen maken of er sprake is van overmatige hinder in specifieke situaties.

Op dit moment zijn wij op een aantal plekken in de gemeente deze Routewijzer aan het uitvoeren. Het gaat dan om Route 2 (aanpak individuele overlastmeldingen). Dit is voor ons de eerste keer dat we dit op deze intensieve manier doen. Bij deze methode worden een aantal controles uitgevoerd en wordt op verschillende onderdelen de stooksituatie beoordeeld. Denk aan het type kachel, afmetingen rookgasafvoer, manier van stoken, soort hout, vochtigheid hout en meer. Op basis van deze controles maken we een beoordeling of er sprake is van overmatige hinder. De controles worden uitgevoerd door de ODRA. Zij hanteren controlelijsten welke in de rechtspraak is erkend als valide wijze voor het beoordelen van hinder.

4. Beleid houtstook in Omgevingswet

De Omgevingswet geeft voor gemeenten nieuwe en aanvullende mogelijkheden om beleid voor houtstook te bepalen. Via de Omgevingsvisie kunnen wij doelen stellen op het gebied van luchtkwaliteit. In het Omgevingsplan of eventueel Omgevingsprogramma kunnen wij maatregelen opnemen die bijdragen aan het gestelde doel in de visie. Hierin kunnen wij dus maatregelen voor houtstook opnemen.

Afhankelijk van het ambitieniveau zijn er verschillende scenario's mogelijk. Op dit moment zien wij op hoofdlijnen de volgende scenario's voor ons:

1. Houtstook toestaan en handhaven bij overmatige (geur)overlast (huidige situatie)
2. Houtstook toestaan, met algemene regels voor alle inwoners
3. Houtstook niet toestaan, tenzij een vergunning hiervoor wordt verleend
4. Houtstook volledig verbieden

Zoals gezegd passen we deze winter de methodes uit de Landelijke Routewijzer Houtstook & Overlast toe op een aantal plekken. Zicht op deze uitkomsten en de ervaring met dit traject vinden wij belangrijk om intern en met de raad een goede discussie te voeren over de scenario's. Zo zijn wij benieuwd of het huidige traject leidt tot een duidelijke beoordeling van overlast. En welke tijdsinvestering het kost.

VERVOLG

In 2024 komen wij met een raadsvoorstel met scenario's en maatregelen rondom houtstook voor de instrumenten van de Omgevingswet (visie/plan/programma).

Met vriendelijke groet,

Carol van Eert
Burgemeester

Bart Drewes
Gemeentesecretaris

[2] https://www.schoneluchtakkoord.nl/thema/houtstook-van-particuliere-huishoudens/routewijzer-houtstook-overlast/